

Output Teach the teacher bijeenkomst Ruimtelijke Adaptatie, 9 november, Bussum.

Workshop onderwijs en klimaatadaptatie, Bauke de Vries, Peter Groenhuijzen, Lisette Klok

Vraag: wat voor aanpassingen zijn nodig in het HBO-onderwijs om studenten effectief voor te bereiden op functies en werkzaamheden op het gebied van klimaatadaptatie?

Aandachtspunten uit verschillende groepen, geordend op inhoud:

Onderwijsinhoud

Integraal vs gespecialiseerd

- Leren integraal werken. Vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken benaderen. Multi-actor, multifunctioneel, meerdere kwaliteitsaspecten.
- Creativiteit, out of the box kunnen denken
- Naast integraal denken en werken ook specialisten / experts blijven opleiden; ook die moeten wel in staat te zijn om goed te communiceren met andere stakeholders.
- Leren om functies te combineren in ontwerpen.
- Kennis verbreden

Communicatie, participatie en draagvlak

- Aandacht voor communicatie, participatie en gedragsverandering. Enerzijds: wat vraagt klimaatadaptatie van bewoners en andere stakeholders, hoe verleid / stimuleer je ze om mee te doen aan initiatieven vanuit overheden of andere gebiedseigenaren? Anderzijds: hoe kunnen overheden en gebiedseigenaren inspelen op initiatieven vanuit bewoners en andere stakeholders?
- Aandacht voor dialoog / samenwerking / interdisciplinair werken
- Aandacht voor ambassadeursfunctie.
- Studenten moeten de ambassadeurs zijn voor integraal / breed denken en voor klimaatadaptatie als urgent vraagstuk. Studenten moeten zelf de urgentie inzien en moeten in staat zijn om anderen daarin mee te nemen / te enthousiasmeren.
- Urgentie van klimaatbestendig werken meer benadrukken. Het moet vanzelfsprekend zijn dat studenten daar aandacht aan besteden in hun werk.

Blauwdruk vs flexibel en adaptief werken

- Leren flexibel en adaptief ontwerpen. Eisen veranderen in de loop van de tijd, daar moet een ontwerp op aangepast kunnen worden zonder grote ingrepen. Accepteren van voortschrijdend inzicht.

Techniek en esthetiek vs maatschappelijke relevantie

- Maatschappelijk bewustzijn stimuleren bij alle opleidingen
- Leren ontwerpen vanuit maatschappelijke opgaven (in plaats van alleen vanuit esthetische overwegingen)

Werkvormen en organisatie

- Uitwisselingen stimuleren – samenwerking met (onconventionele) actoren. Bijvoorbeeld kunstsector, vastgoedontwikkeling, hoveniersbedrijven
- Toepassing in praktijkprojecten stimuleren, in alle fasen van het onderwijs. Gecontroleerde en kleine praktijkprojecten in beginfase, vrijere en grotere / complexere projecten in latere fasen van de opleiding.
- Samenwerking tussen opleidingen stimuleren. Vakken en projecten gezamenlijk doen wanneer mogelijk.
- Interdisciplinaire stages: een stageplek (bijvoorbeeld bij een waterschap) waar tegelijkertijd mensen van verschillende disciplines werken aan eenzelfde opgave. Helpt om het vraagstuk van verschillende kanten te benaderen en traint ze in beroepsvaardigheden.
- Stresstest als mogelijk praktijkproject: moeten gemeenten tussen 01-01-2018 en 31-12-2019 uitvoeren, goede mogelijkheden voor inzet van studenten. Zowel in het uitvoeren van de stresstest zelf (op basis van openbaar beschikbare data) als in het uitvoeren van de 'risicodialoog' die daarna komt, en de vertaling daarvan in ontwerpgegevens.
- Aandacht voor Serious Gaming. De Climate Game van Tygron is hier een mooi voorbeeld van. Uitvoering in het onderwijs is vrij duur vanwege de noodzakelijke licentie. Biedt wellicht vooral mogelijkheden voor samenwerking tussen onderwijs en werkveld, om samen te leren op dit gebied. Dit zou een onderwerp kunnen zijn waar het onderwijs (financieel) ondersteund zou kunnen worden vanuit het Deltaprogramma.
- http://www.tygron.com/downloads/climategame/Climategame_main_manual_v1.0.pdf

Mogelijke vervolgstappen

- *Agenderen onderwerp bij eigen beroepenveldcommissies.* Met beroepenveldcommissies bespreken wat zij voor de verschillende betrokken opleidingen zien als belangrijkste onderwerpen mbt ruimtelijke adaptatie, en consequenties die het thema moet hebben voor onderwijsinhoud en curricula. Actie van alle hogescholen.
- *Stimuleren verdere samenwerking tussen werkveld en opleidingen:* combinatiefuncties (docent + bijvoorbeeld adviseur of beleidsmedewerker); lectoraten met docent-onderzoekers; gastdocenten; gezamenlijke projecten (EU, RAAK, RVO e.d.)
- *Deskundigheidsbevordering bij collega's* (mini-teach the teacher in de afzonderlijke hogescholen, met gebruikmaking van het hier gepresenteerde materiaal. Bij voorkeur georganiseerd door mensen van tenminste twee verschillende hogescholen).
- *Deelname aan korte ontwerpessies / hackatons en dergelijke over dit soort onderwerpen stimuleren.*
- *Opdrachtformulering vanuit Ministerie of UvW naar hogescholen toe, voor praktijkprojecten* (bijvoorbeeld uitvoeren van stresstest bij gemeenten) of innovatie – of onderzoeksprojecten.
- *Meefinancieren aan serious gaming vanuit Deltaprogramma.*

Bauke de Vries

b.j.devries@saxion.nl / 06-51102749